

DANSKE

SKØNLITTERÆRE

FORFATTERE

Forlæggerforeningen

Danish Publishers Association

Børsen DK-1217 København K

Tlf. +45 33 15 66 88

danskeforlag@danskeforlag.dk

www.danskeforlag.dk

Kulturministeriet
Att. Nicky Trebbien
ntv@kum.dk

18. januar 2013
j.nr. OB-004-089b/cbh

UBVA - FT UDVALG UNDER AC

Høringsvar om WIPO DRAFT TEXT OF AN INTERNATIONAL INSTRUMENT/TREATY ON LIMITATIONS AND EXCEPTIONS FOR VISUALLY IMPAIRED PERSONS/PERSONS WITH PRINT DISABILITIES

Dansk Forfatterforening, Danske Skønlitterære Forfattere, UBVA og Forlæggerforeningen takker for at have modtaget udkast til WIPO-traktat om undtagelser til fordel for syns- og læsehandicappede i høring. Foreningerne har følgende bemærkninger.

Den digitale udvikling muliggør, at der i stigende grad bliver produceret bøger i formater, som de syns- og læsehandicappede har glæde af – både som lyd- og e-bøger¹. Det er en meget positiv konsekvens af digitaliseringen. Forlæggerforeningen har i efteråret 2012 taget kontakt til NOTA og bedt om en dialog om, hvordan vi sikrer, at de e-bogsformater, som produceres kommercielt, tilgodeser de læsehandicappedes behov.

Markedet for e-bøger er fortsat meget lille, så der er ingen tvivl om, at efterspørgslen fra de læsehandicappede vil kunne være en driver, som kan være med til at stimulere, at flere værker bliver gjort tilgængeligt digitalt. Vi tror, at det er en udvikling, som på sigt vil komme de syns- og læsehandicappede til gode, og en udvikling, som vi som samfund skal forsøge at stimulere. Derfor er det vigtigt, at en traktat indeholder incitament for rettighedshaverne til at udgive i tilgængelige formater. Det opnås ved, at traktaten sikrer, at hvis markedet er i stand til at forsyne syns- og læsehandicappede med de produkter de har brug for, fx lyd- og e-bøger, så skal der ikke gælde undtagelser.

Et bærende princip for en ny traktat må være ligestilling og ikke-diskrimination af syns- og læsehandicappede. Derfor er det positivt at konstatere, at markedet i stigende grad sikrer ligestilling af de syns- og læsehandicappede med andre grupper. Så kan blindebiblioteker

¹Testimonials om hvordan e-bøger har påvirket synshandicappede
<http://www.youtube.com/watch?v=16krEX-4UJ4>

m.m. fokusere og bruge deres ressourcer på udgivelser, som ikke er kommercielt tilgængelige, samt på formater, som fremstilles særligt for og som kun kan benyttes af de syns- og læsehandicappede. Her tænker vi f.eks. på braille tekst. Traktaten bør præcisere, hvad det er for en type formater, som under alle omstændigheder kan produceres, fordi de ikke vil kollidere med det kommercielle marked.

Traktatens definition i artikel B af "Beneficiary Persons" er meget bred og kan potentielt rumme en ikke uvæsentlig del af de potentielle bogkøbere. Foreningerne anerkender, at det er vanskeligt at opstille entydige globalt gældende afgrænsninger. Men den brede definition tilsiger til gengæld, at det sikres, at traktaten

- bakker entydigt op om tretrinstesten og ikke knæsætter principper, der er egnede til generelt at underminere den eksisterende ophavsretsbeskyttelse i de internationale ophavsretskonventioner og
- at traktaten indeholder udtrykkelige bestemmelser om, at undtagelserne i traktaten ikke kan benyttes til at producere og/eller tilgængeliggøre værker, som findes eller netop står for at blive udgivet til det kommercielle marked, medmindre der er tale om udgivelser, som er særligt bestemt til de syns- og læsehandicappede og som andre grupper ikke kan benytte.

Specifikke bemærkninger

Tretrinstesten

(Art. Ebis, art. I, "Principles of Application" Cluster Package")

Tretrinstesten er hjørnesteinen i den ophavsretlige beskyttelse og skal ubetinget finde anvendelse ved indførelsen af alle nye undtagelser. Den er entydig og klart defineret globalt. Traktaten er den første af sin art, som skaber specifikke verdensomspændende undtagelser for en særlig kategori af brugere. Derfor er det helt afgørende, at der udtrykkeligt og uforbeholdent henvises til, at fortolkning af traktaten skal være underlagt tretrinstesten.

I det foreliggende traktatudkast er indholdet af tretrinstesten nævnt en række gange, men alle steder i "squarebrackets" eller som alternativ tekst.

Bestemmelsen i art. I om fortolkning af tretrinstesten er helt uacceptabel, da den undergraver den rettighedsbeskyttelse, der følger af Bernerkonventionen, TRIPS-aftalen og infosoc-direktivet ved at inkludere irrelevante hensyn til bl.a. konkurrence, menneskerettigheder og "other public interests". Det er alle interesser, som skal tilgodeses, men ikke inden for rammerne af selve tretrinstesten, som er en overgrænse for undtagelser fra eneretten. Bestemmelsen i den foreliggende form er dybt problematisk, da fortolkningen ikke vil være begrænset til VIP-traktaten, men vil have generel effekt på alle ophavsretsområder, hvis bestemmelsen vedtages.

Fair use

(Principles of Application Cluster Package)

Formålet med traktaten er at sikre konkrete undtagelser for VIPs. Generelle undtagelser som fair use vil være uhensigtsmæssige at bruge særligt i forhold til lande, som ikke har erfaring med fair use. Fair use vil skabe retsikkerhed, og det vil hverken være i rettighedshavernes eller de læsehandicappedes interesse.

Værksbetegnelsen

(Præambelen (Second))

Det er ikke hensigtsmæssigt at samle alle kategorier af værker i betegnelsen "information", hvilke også i den almene retspolitiske diskussion kan virke værdireducerende for de kreative brancher.

Lige adgang

(Art. A)

Hvad angår definitionen af priser må det tages i betragtning, at rettighedshaverne sjældent har indflydelse på slutprisen for brugerne, bl.a. på grund af konkurrencerettens forbud mod bindende videresalgpriser. Det er ikke hensigtsmæssigt i en ophavsretstraktat at have regler om "prices that are affordable"; prissætning er en kompleks størrelse, der er båret af andet og mere end ophavsrettigheder, og bestemmelsen vil være yderst vanskelig at håndtere. Hvordan afgøres det om en pris er affordable? Og vil det skulle afgøres i forhold til hver enkelt læsehandicappede? Vi foreslår, at forslaget for priser "for developed countries" også gælder for "developing countries". Så bliver hovedformålet om at sikre "non-discrimination" og "equal opportunity", som er udtrykt i præambelen, tilgodeset.

Authorized entity

("authorized entity p. 7)

M.h.t. "authorized entity" anbefaler vi, at der oprettes en central autorisationsordning, så der er en vis kontrol med, hvilke organisationer der gør brug af undtagelsesbestemmelserne.

Reasonable terms

(Art. C)

"Under reasonable terms" bør ændres i overensstemmelse med art. a, således at der i stedet henvises til, at værket ikke kan tilgås "at a similar or lower price than the price of the work available to persons without print disabilities in the market." Dermed er "non-discrimination" og "equal opportunity" hensynene tilgodeset.

Cross-border exchange

(Art. D)

Det er vigtigt at fastholde muligheden for cross-border exchange, som er nævnt i art. 2 litra b, dog med den tilføjelse, at den læsehandicappede skal være indmeldt på et "authorized entity" i den læsehandicappedes hjemland.

I de nordiske lande kan personer, der er visiteret for et dokumenteret handicap hos et blindbibliotek i et andet nordisk land, blive indmeldt hos NOTA på helt de samme betingelser, som gælder for danskere indmeldt hos NOTA. Herefter vil NOTA formidle materialer direkte til slutbrugeren, uanset hvor de bor. Materialet vil blive behandlet helt i overensstemmelse med den lovgivning og de samarbejdsaftaler, der gælder for NOTAs virksomhed. Det er en model, som er fremmede for tilliden og samarbejdet, og som skaber lige vilkår for lånerne af NOTAs materialer.

Dansk Forfatterforening, Danske Skønlitterære Forfattere, UBVA og Forlæggerforeningen står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående og opfordrer Kulturministeriet til i perioden op til den diplomatiske konference at holde en tæt kontakt til ophavsretsorganisationerne, herunder evt. i form af en møderække, hvor ikke alene information, men også ideer og forslag til indholdet af WIPO-traktaten kan drøftes.

Med de venligste hilsener

UBVA

Morten Rosenmeier
Formand

Forlæggerforeningen
Christine Bødtcher-Hansen
Direktør

Dansk Forfatterforening
Jo Hermann
Formand

Danske Skønlitterære Forfattere
Inge Lise Hornemann
Formand